

Név	Neptun-azonosító	e-mail

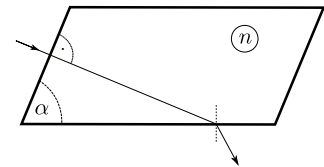
Minden további lapon szerepeljen a név és/vagy a Neptun-azonosító!

1. Az $n = 1,5$ törésmutatójú közegben terjedő elektromágneses síkhullám $\mathbf{B}(\mathbf{r}, t)$ mágneses tere SI egységekben a következő alakú:

$$\mathbf{B}(\mathbf{r}, t) = B_0 \begin{pmatrix} b \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} \cos \left[\frac{\pi}{3} \cdot 0,75 \cdot 10^7 \cdot (\sqrt{3}x + \frac{\sqrt{2}}{2}y - \frac{\sqrt{2}}{2}z) - 2\pi\nu t \right],$$

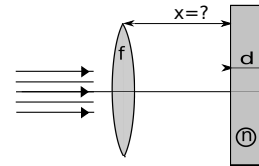
ahol B_0 egy mágneses tér dimenziójú konstans. Határozzuk meg a síkhullám közegbeli hullámszámvektorának irányát és nagyságát! Határozzuk meg a b dimenziótlan paraméter értékét! Adjuk meg a síkhullám ν frekvenciáját THz-ben (1 THz = 10^{12} Hz)! Mennyi lenne a síkhullám hullámhossza vákuumban? Mennyi a hullám fázissebessége? Határozzuk meg az $\mathbf{E}(\mathbf{r}, t)$ elektromos teret!

2. A mellékelt ábra szerint az $n = 1,5$ törésmutatójú rombusz alakú üvegtömb oldalára merőlegesen érkezik a levegőből egy lineárisan polarizált fénysugár, melynek elektromos térerősségvektora benne van az ábra síkjában. A fénysugár az üvegtömbön áthaladva a hasáb szomszédos oldalán megtörve lép ki.

A rombusz szomszédos oldalélei α szöget zárnak be. A bejövő fénysugár intenzitásának hány százaléka fog kilépni az üveg vízszintes oldalán, ha a) $\alpha = 60^\circ$, b) $\alpha = 30^\circ$? Javaslat: használjuk a Fresnel-formulákat!

3. A mellékelt ábrán egy hangya (fekete pont az ábrán) ráfagyott a d vastagságú, n törésmutatójú ablaküveg külső oldalára. Mentsük meg a hangyát! Egy f fókusztávolságú vékony gyűjtőlencsével a balról jövő párhuzamos fénysugarakat éppen a hangyára fókuszáljuk, hogy „felengedjen”.

Milyen messzire helyezzük a lencsét az ablaküvegtől (x)? Az egyszerűség kedvéért tételezzük fel, hogy a hangya az optikai tengelyen van, ami egyben a lencse forgástengelye is és merőleges az ablaküvegre!

4. Egy mobiltelefon kamerájának a lencséje $D = 3$ mm átmérőjű, a kép rögzítésére szolgáló, négyzet alakú CCD panel területe $0,25$ cm², a lencse és a panel távolsága 4 mm. Hány megapixel legyen a CCD panel, azaz hány millió képpontot tartalmazzon, hogy a lencse felbontóképességét maximálisan ki tudjuk használni? A látható fény átlagos hullámhosszát vegyük $\lambda = 500$ nm-nek!
5. Egy (időtükrözési szimmetriát sértő) optikai eszköz a balra cirkulárisan poláros fényt intenzitásvesztés nélkül x irányú lineárisan polározott fénybe viszi át. A jobbra cirkulárisan polározott fényt pedig intenzitásvesztés nélkül y irányú lineárisan polározott fénybe viszi át. Adjuk meg a Jones-mátrixot! Milyen polarizáltságú fényt kapok, ha x irányban lineárisan polározott fényt engedek át az eszközön?

A vonal alatti feladatok megoldásait külön lapra írjátok!

6. Az A és B esemény közti időkülönbség a földi K inerciarendszerből nézve Δt , térbeli távolságuk Δx . Ha felszállunk egy, az x tengely irányában $V = 12c/13$ sebességgel mozgó űrhajóra, akkor a két eseményt azonos helyen látjuk, időkülönbségük pedig 35 év lesz. Ha véletlenül egy másik, ugyancsak az x tengely irányába mozgó, W sebességű űrhajóra szállunk, akkor a két esemény időkülönbségét 125 évnek látjuk. Mennyi a két esemény távolsága és időkülönbsége a Földről nézve? Mennyi a két esemény közti távolság a második űrhajóból nézve? Mennyi a második űrhajó sebessége a Földhöz képest, és az első űrhajóhoz képest?
7. Egy $m = 130$ egységnyi tömegű álló részecskébe beleütközik egy ismeretlen tömegű és ismeretlen sebességű részecske. A két részecske összeolvadásával keletkezett új objektum tömege $M = 192$ egység, sebessége $w = 7c/25$. Mekkora volt az ismeretlen részecske μ tömege és v sebessége? Mennyi a „tömegdefektus”?